

tutkinnan johtaja Kai Valonen
Onnettomuustutkintakeskus/ Olycksutredningscentralen/ Safety Investigation Authority
Sörnäisten rantatie 33 C
00500 Helsinki
Finland

Viite: Lausuntopyyntö tutkintaselostusluonnoksesta (ei julkinen), Dnro 82/5Y

Onnettomuus louhintatyömaalla Espoossa 3.7.2012

INFRA ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valmisteilla olevasta tutkintaselostusluonnoksesta.

INFRA ry on maa- ja vesirakennus-, louhinta-, asfaltti- ja kiviainesalan yrittäjien ja yritysten elinkeinopoliittinen etujärjestö ja alan työnantajaliitto, jonka jäsenkunta muodostuu noin 1600 yrityksestä. INFRA ry muodostaa yhden Rakennusteollisuus RT:n viidestä toimialasta ja on Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n jäsen.

Yleisesti tutkintaselostusluonnos on varsin seikkaperäinen ja hyvin asiaa valottava ja siinä esitetään parannusehdotuksia perustellusti.

Suosittelun kohta 6.3 Poliisille tehtävä ilmoitus räjäytystyöstä ja valvontamenettely. Poliisille tehtävä räjäytystyöilmoitus tulisi olla sähköinen ilmoituksen sujuvamman käsittelyn varmistamiseksi. Ilmoituksen jättäjän tulisi saada kuittaus. Poliisin tulisi käsitellä ilmoitus ja valvoa räjäytystyömaita valtakunnallisesti yhtenevällä tavalla. Poliisin valvonta tulisi kohdistaa erityisesti asutulla alueella tapahtuviin räjäytyksiin. Valvonnan näkökohtana tulisi olla sekä yleinen järjestys ja turvallisuus ottaen huomioon työmaan riskienhallinta ja omavalvonta että räjähdystarvikkeiden yksilöllinen tunnistaminen uuden säädöksen mukaisesti. Valvonnan tulisi olla vaikuttavaa, jotta räjäytystyötä tekevä toimisi tunnollisesti ja turvallisesti.

Poliisihallituksen tulisi kehittää räjäytystyöilmoituksen käsittelyä ja räjäytystöiden valvontaa siten, että menettelytavat olisivat yhtenäiset ja vaikuttavat. [Y2012-01/S3]

INFRA ry huomauttaa että Kemikaaliturvallisuuslaki ja Räjähdeasetus ovat tällä hetkellä ilmoitusvelvollisuuden osalta ristiriitaiset. Laki määrää ilmoitusvelvollisuudesta ja asetuksen sisällöstä tarkemmin. Ristiriitaisuudet tulee poistaa mahdollisimman nopeasti. Poliisille tehtävän ilmoitusmenettelyn tulee vastata lainsäädäntöä ja ilmoituksen sisältövaatimuksen tulee vastata Räjähdeasetusta.

Toivomus valtakunnallisesti yhdenmukaisista toimintatavoista ja sähköisestä ilmoitusmenettelystä ovat kannatettavat. Poliisin tulisi kehittää ilmoitusmenettelyä yhteistyössä alan toimijoiden kuten INFRA ry:n kanssa.

Tutkintaselostuksen sivulla 47 käsitellään ilmoitusasiaa ja mainitaan mm. että ”Usein räjäytystyön ajankohdaksi on ilmoitettu louhintatyön alkamis- ja loppumispäivämäärät, mutta ei räjäytysten päivämääriä tätä tarkemmin. Tämä haittaa työmaan ja kuljetusten valvontaa”.

INFRA ry haluaa kuitenkin muistuttaa, että osa louhintatöistä voi alkaa yllättäen, jolloin päivämääriä ei vielä tiedetä ilmoitusta tehtäessä, esim. tällaisesta louhintatyöstä ovat kaupunkien kanaalilouhinnat. Sähköinen asiointi mahdollistaisi ajankohtien tarkentamisen lähempänä varsinaista räjäytystä, jolloin ilmoitusta tehtäessä voitaisiin määrittellä nykykäytännön mukaisesti alkamis- ja loppumispäivämäärät. Ilmoitusmenettelyä kehitettäessä tulisi ottaa huomioon myös ympäristöhallinnolle tehtävät ilmoitukset, jotta samasta asiasta ei toiminnanharjoittajan tarvitsisi jatkossa tehdä useita eri ilmoituksia eri hallinnonaloille vaan yksi ilmoitus riittäisi.

Suosittelun kohta 6.1 Rakennustyön omavalvonnan kehittäminen

Rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee säädösten mukaan huolehtia, että rakennus rakennetaan säädösten mukaisesti. Velvoitteita rakentamisen määräystenmukaisuudesta, hyvän rakentamistavan noudattamisesta sekä riskien ja haittojen vähentämisestä on myös vastaavalla työnjohtajalla ja turvallisuuskoordinaattorilla. Tavoite on, että rakennushankkeeseen ryhtyvä määrittelee työmaan turvallisuusvaatimukset ja sen, miten vaatimusten toteutuminen varmistetaan alihankintaketjussa. Tutkinnan perusteella näyttää siltä, että riskialttiit sekä vaatimusten ja hyvien käytäntöjen vastaiset toimintatavat ovat mahdollisia ainakin räjäytystöissä. Tällaisessa tapauksessa omavalvonta ei ole toiminut. Hyvät mahdollisuudet räjäytystöiden turvallisuuden parantamiseen on räjäytystöiden ti-laajilla, eli rakennusalan toimijoilla itsellään. Viranomaisvalvonnalla ei päästä samaan vaikuttavuuteen eikä laajaa viranomaisvalvontaa myöskään tue säädökset tai viranomais-ten resurssit. Nykysäädökset mahdollistavat hyvät omavalvontatoimet.

Ympäristöministeriön tulisi yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa koota keskeisimmät rakennus- ja louhinta-alan toimijat yhteen ja auttaa näitä kehittämään ja toimeenpanemaan tehokkaat ja säädösten hengen mukaiset omavalvontakäytännöt.[Y2012-01/S1]

Samoja hyviä käytäntöjä voitaisiin noudattaa räjäytystöiden lisäksi myös muissa rakennustyön aliurakoissa. Kuitenkin räjäytystyöt erityistä vaaraa aiheuttavana työvaiheena vaativat erityistarkastelua. Sitä varten maanrakennustoimialan tulisi päivittää asutulla alueella tehtävien räjäytystöiden hyviä käytänteitä ja turvallisia työtapoja sekä järjestää turvallisuuskoordinaattoreille koulutusta räjäytystyömaiden turvallisesta suunnittelusta ja räjäytysten toteutuksesta. Rakennusvalvontaviranomainen, työsuojeluviranomainen ja poliisi voisivat valvontatoimiensa yhteydessä kiinnittää huomiota omavalvonnan järjestelyjen toimivuuteen ja auttaa toimimaan hyvien menettelyjen mukaisesti.

INFRA ry huomauttaa, että tulee kiinnittää erityistä huomiota vastaavan mestarin, turvallisuuskoordinaattorin ja valvojan riittävään pätevyYTEEN valvoa räjäytys- ja louhintatöitä.

E. Ehrukainen

2.4.2013

Käytännössä tämä edellyttää vähintään alan lainsäädännön ja työturvallisuusohjeistuksen hyvää tuntemusta ja käytännön kokemusta, varsinkin toimittaessa asutulla alueella.

Suosituksen kohta 6.2 Panostajan pätevyyskirjasta vastaavan viranomaisen toimintaedellytysten parantaminen

Aluehallintoviranomaisen päätös olla myöntämättä panostajan pätevyyskirjaa vaatii vahvat perustelut. Sama koskee pätevyyskirjan peruuttamista. Pätevyyskirjan peruuttamisen kynnys on nykyisin korkea. Voimassa olevan säädöksen säännös panostajan soveltuvuudesta ei ole riittävän yksityiskohtainen. Pätevyyskirjoista vastaava viranomainen ei saa valvonnasta vastaavilta poliisilta ja työsuojeluviranomaisilta tietoa systemaattisesti. Sosiaali- ja terveysministeriön tulisi huolehtia siitä, että säädöksiin kirjataan panostajan pätevyyden edellytykset nykyistä yksityiskohtaisemmin. Samalla ministeriön tulisi huolehtia siitä, että pätevyyskirjoista vastaavalla viranomaisella olisi käytössään systemaattinen menettelytapa saada tietoa valvonnasta vastaavilta poliisilta ja työsuojeluviranomaisilta. [Y2012-01/S2]

INFRA ry yhtyy tähän suositukseen.

Suosituksen kohta 6.4 Poliisin oikeus peruuttaa panostajan pätevyyskirja tilapäisesti. Poliisilla tulisi olla määrättyjen edellytysten täyttyessä oikeus peruuttaa pätevyyskirja tilapäisesti, minkä jälkeen asia siirtyisi aluehallintoviranomaisen ratkaistavaksi. Tällä mahdollistettaisiin nopea puuttuminen mahdolliseen vaaraan aiheuttavaan toimintaan. Sisäasiainministeriön tulisi yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa kehittää räjäytystöiden valvontaa siten, että poliisille tulisi oikeus tilapäiseen panostajan pätevyyskirjan peruuttamiseen. [Y2012-01/S4]

INFRA ry yhtyy tähän suositukseen.

Suosituksen kohta 6.5 Kansallisen siirtotodistuksen yhdistäminen panostajan pätevyyskirjaan. Räjähdyksineiden siirtotodistuksen voi saada henkilö, jolla on panostajan pätevyyskirja, tai yritys, jolla on panostaja palveluksessaan. Siirtotodistus on voimassa viisi vuotta. Panostajan pätevyyskirja on voimassa kymmenen vuotta. Panostajan soveltuvuus arvioidaan pätevyyskirjan myöntämisen ja uusimisen yhteydessä tai tarvittaessa epäiltäessä panostajan soveltumista tehtäviin. Käytännössä siirtotodistus on jo nyt sidottu panostajan pätevyyskirjaan. Menettelyä voisi yksinkertaistaa yhdistämällä ne. Työ- ja elinkeinoministeriön tulisi yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa yksinkertaistaa räjäytystyöhön liittyviä rekistereitä yhdistämällä kansallinen siirtotodistus panostajan pätevyyskirjaan. [Y2012-01/S4]

INFRA ry yhtyy ajatukseen siitä että sopiva soveltuvuuden arviointiväli voisi olla viisi vuotta. Arviointivälin lyhentämisellä mahdollistettaisiin myös panostajan ammattitaidon ja pätevyyden tarkastelu nykyistä käytäntöä useammin sekä varmistettaisiin panostajien yleis-tietojen ja ammattitaidon päivittämisen nopeammalla syklillä.

E. Ehrukainen

2.4.2013

INFRA ry huomauttaa, ettei ajatus siirtotodistuksen yhdistämisestä pätevyyskirjaan ole ongelmatonta. Jos yritys saa ostaa räjähteitä suoraan pätevyyskirjaa vastaan, myyjän pitänee pystyä tarkistamaan toimituksen yhteydessä onko pätevyyskirjan haltija vielä yrityksessä töissä ja onko pätevyyskirja voimassa.

Voimassaolon tarkistaminen onnistuu, jos ne saadaan nettiin helposti tarkistettavaksi. Työsuhteen voimassaolon tarkistamiselle tulisi luoda uusi menettely.

Lisäksi

s. 10 otsikko "Räjähdys" tulisi korvata termillä "Räjäytys", joka kuvaa paremmin kallion louhimiseksi tehtävää tapahtumaa.

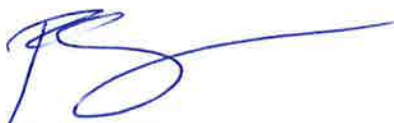
s. 22 ylimmän rivin lause on keskeneräinen.

s. 26 alin otsikko tulee olla "Räjähteiden varastointi ja säilytys"

Em. otsikon alla (s. 27) tulkinta "Ajoneuvoa ei saa käyttää työmaan räjähteiden säilytykseen", ei perustu lainsäädäntöön. Tämä OHJE mainitaan TTK:n julkaisussa Räjäytys- ja louhintatyön turvallisuusohje, mutta se ei perustu lainsäädäntöön, eikä ole siten velvoittava.

Helsinki 2.4.2013

INFRA ry

Paavo Syrjö
toimitusjohtaja

Eija Ehrukainen
johtaja, ympäristö ja yhteiskuntavastuu